

Spanje, Maria van

Maria van Spanje is omstreeks 1759 geboren in Zevenhuizen. Zoals bij zoveel gevallen van 'vrouwen in manskleren' zijn ook de handel en wandel van Maria van Spanje(n) slechts bekend uit processtukken. Haar vader stierf na 1781.

1759?-na 1782

Geboren in Zevenhuizen

Vrouw in manskleren

Matroos

Naar eigen zeggen is ze zeven jaar oud als ze het ouderlijk huis verlaat en als boerenmeid gaat werken. Het is onbekend op welke leeftijd ze besluit als matroos door het leven te gaan. Ze krijgt kleren van haar broer en daarin uitgedost lukt het haar als 'Claas van Vliet' aan te monsteren bij de Admiraliteit van Amsterdam. Als handgeld ontvangt ze 75 gulden. Na acht maanden werken op het schip De Erfprins van kapitein Braat wordt ze 'ontdekt' door een zekere Hannes van Vliet. Deze eerste keer blijft haar travestie onbestraft. Het tweede schip waarop ze als matroos aanmonstert, nu als 'Jan Kleyweg' is De Thetis, onder kapitein Vosch van Avezaat. Na een maand wordt ze herkend door een kennis. Het kost haar anderhalve week hechtenis in de Admiraliteitshof in Rotterdam.

Half november 1781 probeert Maria van Spanje wederom als 'Jan Kleyweg' dienst te nemen onder commandeur Brunet de Rochebrune op het oorlogsschip De Maas van de Admiraliteit op de Maze. Dit mislukt, omdat ze 'ontdekt' wordt voordat het zover kan komen. Twee weken later probeert ze het weer, nu op het schip van viceadmiraal Pichot. Ook dit mislukt op dezelfde wijze. Deze twee pogingen komen haar te staan op waarschuwingen van de Rotterdamse hoofdofficier. Niettemin waagt ze het opnieuw, al houdt zij de Admiraliteit wel voor gezien. Op 16 december 1781 wordt ze in Den Haag aangenomen als soldaat 'Klaas Bly' in de compagnie van ene majoor Goldsmit onder generaal Hartel, die in garnizoen ligt in Sas van Gent. Maar voordat ze daar haar handgeld kan innen wordt ze herkend en op 19 december in Rotterdam gearresteerd.

Maria van Spanje, zo'n 22 jaar oud, wordt opgesloten onder het raadhuis van Rotterdam en daarna tweemaal, op 22 december 1781 en op 3 januari 1782, gehoord. Ze verklaart dat ze in die tijd in Waddinxveen woont bij haar broer, die ook hun armlastige vader in huis heeft. Het verhoor draait uiteraard om haar 'gewoonte zich in mansklederen te verkleden en door deze vermomming de lieden te misleiden en bedriegen'. Zelf verklaart ze dienst genomen te hebben uit 'een grote lust om als matroos het land te dienen', uit vaderlandsliefde dus. Het gerecht acht bewezen dat Maria van Spanje, 'haar sekse verzakende', in manskleren herbergen en kroegen heeft gefrequenteerd en zich schuldig gemaakt aan misleiding en bedrog. Op 5 januari velt het gerecht vonnis: een jaar werkhuis. Het is onbekend hoe het haar verder vergaan is.

Bron: Redactie, 'Spanje, Maria van', in: Digitaal Vrouwenlexicon van Nederland.
<https://resources.huygens.knaw.nl/vrouwenlexicon/lemmata/data/Spanje> [13/01/2014]